

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 września 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił T. C. prawa do wypłaty świadczenia niezrealizowanego po zmarłym w dniu 5 sierpnia 2017 r. P. C. wskazując w uzasadnieniu, iż nie mieści się ona w kręgu osób wymienionych w art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.).

/decyzja – k. 216 akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 4 października 2017 r. złożyła wnioskodawczyni T. C. i wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu wskazała, że jej syn P. C. był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy od 1 kwietnia 2017 r. do 31 lipca 2019 r. W dniu 23 lutego 2017 r. w wyniku napadu P. C. doznał obrażeń i przebywał w szpitalu, gdzie zmarł w dniu 5 sierpnia 2018 r. Do dnia śmierci przysługiwała mu renta i wnioskodawczyni jako matka wystąpiła o wypłatę przysługującej synowi renty. Dodała nadto, że brak jest innych osób uprawnionych do pobrania tego świadczenia, gdyż po zmarłym pozostała jedynie małoletnia córka oraz konkubina.

/odwołanie – k. 2 – 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w dniu 8 września 2017 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o wypłatę świadczenia niezrealizowanego po zmarłym (...) synu P. C.. Organ rentowy odmówił wypłaty świadczenia niezrealizowanego za miesiąc sierpień 2017 r., ponieważ posiadając własne źródło utrzymania (renta z tytułu niezdolności do pracy wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym 1063,59 zł netto) P. C. nie pozostawał na utrzymaniu wnioskodawczyni. We wniosku o wypłatę świadczenia T. C. wskazała, że nie prowadziła z synem wspólnego gospodarstwa domowego. Ponadto jak wynika z odwołania uprawnioną do renty rodzinnej jest córka zmarłego N. C., która należy do kręgu osób uprawnionych wymienionych w art. 136 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

P. C., urodzony w dniu (...), był kawalerem, miał uprawnienia do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji przyznane decyzją ZUS I Oddział w Ł. z dnia 16 sierpnia 2017 r. od 1 kwietnia 2017 r. do 31 lipca 2019 r. Termin płatności świadczenia organ rentowy ustalił na 15 dzień każdego miesiąca.

Należność za okres od 1 kwietnia do 31 lipca 2017 r. w kwocie 4.838,36 zł wraz ze świadczeniem za sierpień w kwocie 1.209,59 zł w łącznej kwocie 5.131,95 zł organ rentowy miał przekazać P. C. za pośrednictwem poczty.

/decyzja – k. 206 – 27 akt ZUS/

P. C. zmarł w dniu 5 sierpnia 2017 r. w Ł..

/odpis skrócony aktu zgonu – k. 210 akt ZUS/

Zmarły pozostawił po sobie małoletnią córkę N. C. urodzoną w dniu (...)

/bezsporne/

Kwota 5.131,95 zł, która miała być przekazana P. C. w dniu 12 września 2017 r. została zwrócona do organu rentowego, gdyż P. C. zmarł i przekaz wrócił z adnotacją – adresat zmarł.

/pismo – k. 215 akt ZUS/

Przed śmiercią P. C. przebywał w szpitalu i do dnia śmierci odwiedzała go oraz opiekowała się nim matka T. C..

/bezsporne/

Zasiłek pogrzebowy po zmarłym P. C. otrzymała wnioskodawczyni T. C..

/bezsporne/

W dniu 8 września 2017 r. wnioskodawczyni T. C. złożyła wniosek o wypłatę niezrealizowanego świadczenia po zmarłym synu P. C.. We wniosku ubezpieczona wskazała, że opiekowała się synem w czasie choroby oraz dodała, że nie prowadziła z nim wspólnego gospodarstwa domowego.

/wniosek – k. 211 – 212 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 22 września 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił T. C. prawa do wypłaty świadczenia niezrealizowanego po zmarłym w dniu 5 sierpnia 2017 r. P. C. wskazując w uzasadnieniu, iż nie mieści się ona w kręgu osób wymienionych w art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.).

/decyzja – k. 216 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumentację zawartą w aktach ZUS, przy czym wiarygodność tych dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do tego, ażeby z urzędu odmówić tym dowodom waloru wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Stosownie do art. 136 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. z 2017 r., poz. 1383 z późn. zm.) w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

W pierwszej kolejności należy rozważyć, czy wnioskodawczyni należy do kręgu osób wymienionych we wskazany przepisie. Należy podkreślić, iż wskazany przepis wymienia różne kategorie osób uprawnionych. Świadczenie przysługuje następującym osobom w podanej kolejności:

- małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe,
- w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego,
- w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej,
- w razie ich braku - innym członkom rodziny, na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

Ustawodawca w sposób jasny wskazał, iż takie świadczenie przysługuje w ostatniej kolejności innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba. Powyższe pozwala odczytać przepis art. 136 w/w ustawy w sposób właściwy tzn., że świadczenie przysługuje innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej, a w razie ich braku - innym członkom rodziny, na których utrzymaniu pozostawała osoba zmarła (podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 10 września 1997 r., III AUa 1/97, Pr.Pracy 1998/2/45, wskazując, że nie wystarcza do otrzymania świadczenia wynikającego z art. 104 (obecnie art. 136 ust. 1 –

przypis własny) ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin fakt, że brat jest jedynym spadkobiercą, jak również, że jest opiekunem, ale trzeba jeszcze ustalić, czy wnioskodawca jest uprawniony w świetle art. 38 ustawy zep do renty rodzinnej, bądź czy brat pozostawał na jego utrzymaniu).

Dla przyznania świadczeń z art. 136 w/w Ustawy nie wystarcza zatem stwierdzenie, iż dana osoba jest członkiem rodziny zmarłego. Wskazać należy, że w treści przepisu art. 136 ust. 1 ustawy emerytalnej brak jest zawężenia kręgu osób uprawnionych do niezrealizowanego świadczenia ze względu na stopień pokrewieństwa ze zmarłym. Z treści tego przepisu (in fine) wynika natomiast, że świadczenie to przysługuje – w braku małżonka i dzieci - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

Zgodnie z dyspozycją art. 67 ust. 1 w/w Ustawy do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletniości wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;
- 3) małżonek (wdowa i wdowiec);
- 4) rodzice.

W świetle wyższej poczynionych rozważań wskazać należy, że wnioskodawczyni miała prawo wystąpić z wnioskiem na podstawie cytowanego przepisu art. 136 ust. 1 ustawy emerytalnej, ale jednocześnie winna była udowodnić, że zmarły syn pozostawał na jej utrzymaniu, a zatem winna była wykazać (w świetle utrwalonych orzeczeń judykatury), iż nie było to jedynie świadczenie doraźnej pomocy lub opieki synowi.

Przepis art. 136 ust. 1 w/w Ustawy reguluje kwestie uprawnień do niezrealizowanego świadczenia dla osób nie będących małżonkiem lub dzieckiem zmarłego, określając bardziej rygorystyczne kryterium, a mianowicie **pozostawanie zmarłego na utrzymaniu tych osób**. Podkreślić w tym miejscu należy, że wykładnia literalna i systemowa wskazuje na to, iż użyte w art. 136 ust. 1 w/w Ustawy określenie "pozostawanie na utrzymaniu" nie jest równoznaczne i nie może być traktowane zamiennie z pojęciem "przyczyniania się do utrzymania".

Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 17 stycznia 1997 roku (III AUa 166/96 OSA 1997/11-12/47, OSAŁ 1997/1/104) stwierdzając, iż użyte w art. 104 ust. 1 (obecnie art. 136 ust. 1 – przypis własny) ustawy z 14 grudnia 1982 roku o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zmianami) określenie "pozostawania zmarłego na utrzymaniu", jako kryterium przyznania niezrealizowanego przez wnioskodawcę świadczenia członkowi rodziny, nie będącemu małżonkiem lub dzieckiem zmarłego i nie spełniającemu warunków do przyznania po nim renty rodzinnej - nie jest równoznaczne z pojęciem "przyczyniania się do utrzymania" i nie może być stosowane zamiennie.

Również Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 19 stycznia 2005 roku (III AUa 2766/03, Biul.SAKa (...)) podniósł, iż za osoby pozostające na utrzymaniu innych członków rodziny w rozumieniu art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 17.XII.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych uważa się osoby, które bądź to nie posiadają żadnych własnych świadczeń emerytalno-rentowych (gdyż dopiero wystąpiły z wnioskiem o nie), bądź też pobierają wprawdzie takie świadczenia, ale w najniższej wysokości przewidzianej ustawą, a koszt zaspokajania ich usprawiedliwionych potrzeb jest znacznie wyższy.

Reasumując tę część rozważań - odwołująca należąca - w rozumieniu przepisu art. 136 ust. 1 ustawy o FUS w związku z art. 67 ust. 1 tej ustawy - do grupy „innych członków rodziny” nieuprawnionych do renty rodzinnej po zmarłej, mogłaby zatem nabyć prawo do wypłaty świadczenia należnego zmarłemu do dnia jego śmierci wówczas, gdyby wykazała, iż zmarły syn pozostawał na jej utrzymaniu w rozumieniu o jakim mowa była wyżej. Natomiast świadczenie

doraźnej pomocy, a nawet opieki nad chorym synem nie wchodzi w zakres pojęcia „pozostawanie na utrzymaniu”, albowiem pojęcie to ma ściśle materialne znaczenie, a jego miarą jest zapewnianie środków pieniężnych koniecznych do zaspokojenia „usprawiedliwionych potrzeb” osoby będącej na utrzymaniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 marca 2011 roku, III AUa 2026/2010, Lex Polonica nr 2819119).

W ocenie Sądu Okręgowego - w niniejszym stanie faktycznym - nie można przyjąć, że zmarły pozostawał na utrzymaniu wnioskodawczyni. Bowiem opiekowanie się synem podczas choroby nie jest równoznaczne z pozostawaniem zmarłego na utrzymaniu skarżącej. Sąd nie neguje tego, że odwołująca otoczyła chorego syna opieką i była z nim bardzo związana emocjonalnie. Jednakże nawet gdyby przyjąć, że odwołująca dokładała jakieś środki finansowe do leczenia syna to jednak nie można przyjąć, że pozostawał on na utrzymaniu skarżącej w rozumieniu wskazanego wyżej przepisu art. 136 ustawy emerytalnej.

Nie można przy tym nie zauważyć analizując cały zgromadzony materiał dowodowy w sprawie, że brak jest jakichkolwiek dowodów na to, że skarżąca w ogóle poniosła koszty związane z utrzymaniem syna (rachunków, faktur), a jeżeli tak to jakie i w jakiej wysokości.

Dodatkowo należy jedynie wskazać, że osobą uprawnioną w myśl art. 136 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest córka zmarłego.

W świetle powyższych rozważań żądanie wnioskodawczyni jest bezzasadne, o czym Sąd Okręgowy orzekł, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o sposobie i terminie do wniesienia apelacji doręczyć wnioskodawczyni .

K.K.-W.